

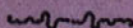
CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

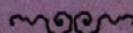
S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 9. zvezka.

Sedemstoletnica 1. reda sv. Frančiška	257
Sv. Eljžear, grof, tretjerednik	267
Tretjeredni nagovori. 9.	269
Ivanka Sinjska, daljmatinska tretjerednica. VII. Nova borba.	276
Vaje duhovnega življenja.	
VIII. pogl. Skerbimo, da vsa svoja dela dobro opravimo	281
S Kitajskega. Misijonska poročila iz pisem p. Petra Baptista. IX. (Dalje.)	283
Drobtinice. Qdo si ti, o moj Bog? Bogati! Dobro za me, da me svet sovraži! Nikar jih poslušati!	285
„Sovražili so me prej ko tebe“. Pomiri se!	286
Priporočilo v molitev	286
Zahvala za vslišano molitev.	287
Za sirotišnico in kapelo šolskih sester v Mostaru	287
Za kitajski misijon	288
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1909. Mesec september	288

V GORICI
Narodna Tiskarna
1909.

Izhaja v prostih obroklih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: „Cvetje“ frančiškanski samostan v Gorici.

Knjižne novosti.

Bisernice iz belokranjskega narodnega zaklada. II. V Adlešičih nabral Ivan Šašelj, župnik. Založilo „Katoliško tisk. društvo“ v Ljubljani. 1909. — Prodaja „Katoliška Bukvarna“ po K 2:50 broširan, K 3:50 vezan izvod. Dobi se tam tudi še I. zv., broširan po 2, vezan po 3 krone. —

To lepo opravljeno knjižico priporočamo tako imenovanim „folkloristom“, pa tudi vsem drugim, ki se hočejo kaj bolje seznaniti z belokranjsko slovenščino. Da bi zvezkom, ki jih gospod župnik morda še izda, korist bila še večja, naj povemo, katere želje so se nam zbudile, ko smo pregledavali to knjižico. Najprej bi bilo jezikoslovcem menda jako vstreženo s kratkim popisom posebnosti tamkajšne izreke, zlasti, kako je se starim terdim *l*? Po nekih vaseh je menda še ohranjen. Ali se govori kje dosledno v vseh primerih, to je pred samoglasniki kaker za njimi: *da l*, *dala*, *dol g* itd.? Ali pa morda le: *da l*, pa: *dala* (z navadnim nemškim *l*) in *dug*? Ali se je kje tudi pred soglasniki in na koncu *l* sprevergel v navadni nemški *l*? ali že v starem času, ali pa morda še le vsled moderne šolske izreke, ki jo mlajši duhovniki zanašajo tudi v cerkev? Kakšen *l* se sliši v primerih: *haltman* (iz *Hauptmann*) in *jalba* (iz *Haube*)? Nekedaj je bil to gotovo *l*, ker se more iz nemškega *u* v diftongu *au* naravnost le *l* narediti. In ta prehod priča, da se je moral v Beli Krajini v pred soglasniki in na koncu izrekovati kaker v hervaščini ali veliki ruščini (ko nemški *w*, oziroma *f*), ne kaker se navadno pri nas in v mali ruščini (ko ang. *w*). Kako je to zdaj? — *h* se v Beli Krajini izgovarja pač kaker v hervaščini in torej pogosto zgublja. V naši knjižici je semtertja nadomeščen z *'*; tudi pofalil (za „pohvalil“) to priča. — Samoglasnike bi bilo treba natančnije razločevati. N. pr. stari polglasnik, ali se ni ohranil ko tak, ker je v knjižici navadno nadomeščen z *e* ali *a*? Ali se res sliši: *stolec*, *stolček*, ne: *stoľec*, *stoľček*? V besedi *spihalnik* je nadomeščen celo z *i*; ni verjetno, da bi se tako govorilo.

To in še več takega bi bilo želeli, da bi se n. pr. v predgovoru nadaljnega zvezka naravnost povedalo. Tudi naj bi se vse narodno „blago“ pisalo natanko po izreki ne glede na knjižni pravopis, koliker treba tudi s posebnimi diakritičnimi znamenji. Prav posebno naj bi se pazilo na akcent, ki bi se moral zaznamenjevati vsaj v vseh nenavadniših besedah in ne le za imenovavnik. Verjetno se mi zdi, da ima n. pr. *srbórit* v rod. *srborita*, *škrálup*: *škralúpa* ali v slovarčku 1. zvezka stoji le: *srbórit*, a, m., *škrálup*, a, m; *srčevit* bi vtegnilo imeti v tem padežu in spolu kratek naglas: *srčevít*; ali v slovarčku stoji: *srčevít* in tako tudi v drugih takih primerih.

Pa ne le glede fonetike bi želeli večje natančnosti, tudi glede sintakse. Preprosti zapisovavci in zapisovavke so bile skoraj da pre-

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXVI. tečaj

V Gorici, 1909.

9. zvezek.

Sedemstoletnica I. reda sv. Frančiška

se je obhajala pri nas na Kostanjevici s tridnevnicjo sklenjeno s porcijunkuljsko slovesnostjo.*) Tridnevnicja se je začela s slovesno sv. mašo, ob 7. uri zjutraj v soboto 31. julija in navadnimi litanijami in blagoslovom popoldne. Drugi dan, v nedeljo, je bila še slovesniša sv. maša ob 10. uri, ki jo je blagovolil peti milostivi prelat, kanonik in župnik goriške velike cerkve, monsinjor Jožef Pavletič. Popoldne, po cerkvenih večernicah, so se začeli porcijunkuljski odpustki, ki se jih je vdeležilo, kaker po navadi, obilo ljudstva obeh naročnosti. Ob 6. uri zvečer je bila prva pridiga, in sicer po naročilu sv. očeta papeža za slovesnosti sedemstoletnice o tretjem redu sv. Frančiška. Po pridigi so bile, kaker po navadi, litanije in blagoslov s presvetim Rešnim Telesom. V 2. pridigi, ki je bila ob 6. uri zjutraj v ponedeljek, na dan porcijunkule, je govoril čast. gosp. Valentin Zega, kurat v Gabriju, o odpustkih; po pridigi je imel slovesno sveto mašo stari prijatelj našega samo-

*) Berž tukaj bodi naznanjeno, da se bo obhajala v Mariboru v baziliki Matere Milosti sedemstoletnica 1., 2., 3. in 4. dan oktobra t. l.

stana prečastiti gospod solkanski župnik Janez Kolavčič. Naposled je bila 3. pridiga ob 10. uri predpoldnem: o sedemstoletnici 1. reda sv. Frančiška, in po pridigi poslednja, najslavesniša sv. maša, ki jo je blagovolil po novi pravici goriških gospodov kanonikov darovati v škofovski opravi in po škofovskem obredu, mej postrežbo obilo častite duhovščine, milostivi prelat in kanonik goriške velike cerkve monsinjor Janez Lukežič. Vsem častitim in prečastitim gospodom, ki so nam bili na pomoč pri tej redki slovesnosti bodi tudi na tem mestu izrečena priserčna hvala in Bog poverni! Slavnostni govor našega mladega patra lektorja, našim bravcem znanega pisatelja „Cvetja“ V. K. pa naj stoji tukaj celoten v trajni spomin.

* * *

Kedor le nekoliko boljše pozna zgodovino, temu ni znano, kako je bilo 12. stoletje v marisketerem, zlasti pa v verskem oziru zelo žalostno. S tem sicer ni še rečeno, da takrat ljudje ne bi bili imeli vere — imeli so jo! — ali glavna napaka tega časa je bila, da ljudje niso po veri živeli. Da so bili kerščeni, da so prišli ob gotovih časih v cerkev, vdeleževali se kakih odpustkov, to jim je bilo zadosti; imeli so se celo za dobre kristijane. Samo da vse terdno verujemo, tako so si mislili, ako so sploh kaj mislili; če pa drugače živimo razuzdano, potratno, če stiskamo svojega bližnjega, tudi če ga vničimo, to ni tako hudo.

Mislite si, dragi poslušavci, da je v kaki prav dobri družini eden hudoben. Kako neprijetno je to in pa kako nevarno! Če so drugi še tako dobri, nazadnje jim le zmanjka poterpežljivosti; če so še tako vterjeni, so vendar tudi oni v nevarnosti, da bodo okuženi, da bo eden, ki je hudoben, pokvaril vso družino. Da, tudi, če je v kakem večjem kraju le par malopridnih, ti lahko vse pokvari; le redki bodo, namreč tisti, ki so posebno vterjeni v dobrem, le ti bodo obvarovani.

Kaj naj pa rečem o času, ki je bil, seveda ne sploh brez poštenih ljudi, to skoro ni mogoče, ker pravica in čednost se ne dasta kar tako zatreti, pa vendar v 12. stoletju, kako redko so bili sejani tisti, ki so imeli res živo vero, to je vero poziviljeno z dobrimi deli, vero, ki edina k Bogu vodi!

Skoro povsod le slavohlepnost, nikjer pa skromnosti, povsod le želja po denarju, po bogastvu, nikjer pa ne poterpežljivega prenašanja vboštva, povsod složnost, gorečnosti nikjer!

Rajni sv. oče, Leon XIII. so zapisali o teh žalostnih časih ravno pred 27 leti mej drugim tudi tele besede: „In ko je bila povsod ljubezen pogašena, so nastopile razne in vsakdanje kuge: nevoščljivost, tekmovanje, sovraštvo, in tako so bili raztergani in nasprotni si duhovi, da so iz najmanjšega vzroka sosednja mesta v bojih nasprotno se vničevala, meščani mej sabo ne po človeško z mečem razločevali prepire. *) Tako rajni veliki papež. Da, dragi poslušavci, ljudje so takrat gazili po blatu, pa se tega skoro zavedali niso.

Kedor greši, pa spozna svoj greh, tega je lahko spreobrniti, saj mu ni treba niti dosti prigovarjati: sam namreč ve, da je padel, ve tudi, da mora vstati, samo roko mu podaj in pridobil si ga. Gorje pa, če moraš grešniku šele dokazovati, da ne dela prav, da hodi po krivi poti — ali ti bo mari verjel?! Ošabno bo zamahnil z roko, obrnil se bo in šel svojo pot naprej: pot greha, pot hudobije, pot pogubljenja. Le glej za njim, kliči ga nazaj! — on je gluh in slep za vse dobro in ne ve, kam gre.

Po tej poti je šlo 12. stoletje, in le redki so bili tisti, ki so mislili nekoliko bolj globoko, ki so se zavedali, kaj se godi.

Tudi sv. Frančišek je bil otrok svojega časa. Bil je seveda eden izmed boljših, tako da mu nimamo kaj posebnega očitati, ali na Boga v svoji mladosti ni ravno veliko mislil; lehkomišljeno pohajanje mu je bilo najljubše opravilo, dokler ni prišla tista huda bolezen, ki ga je že precej pretresla, potem pa zlasti nočna prikazen, ki ga je spravila na čisto drugo pot: tisti, ki je prej lehkomišljeno zapravljal zlati čas, tisti obrača zdaj vsak trenutek v božjo čast. Lepa obleka je bila prej njegovo veselje; zdaj se oblači priprosto kakor naj ubožniši ljudje njegovega kraja. Prej je bil najrajši v veseli družbi; zdaj so gobovi njegovi prijatelji. Prej je bil ljubljen in občudovan, zdaj ga zasmehujejo; če se pokaže na ulici, s perstom kažejo za njim; celo lastni oče ga preganja.

Ali to je terpelo le nekaj časa. Kmalu je bil Frančišek, ki je potezal druge za sebo; svet se je zgenil in, spodbujen po

*) Okrožnica o priliki sedme stoletnice rojstva sv. Frančiška.

Frančišku, je sè silo hotel v nebeško kraljestvo. Ni bilo dolgo, in Frančišek je imel dokaj učencev, ki so teli ž njim in po njegovem zgledu živeti: kaker on so molili in mertvičili se, kaker on so oznanjali z besedo in še bolj sè zgledom mir Gospodov. Bilo je kaker da se je spet povernila tista svitla noč, ki je prinesla svetu mir, tista noč, v kateri so angelji prepevali: „Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem“. (Luk. 2, 14.) Frančišek sè svojimi tovariši je res dajal Bogu slavo, on je res prinesel svetu mir Gospodov, ko ga je bil ta lahko-mišljeno zapravil. Ko je imel Frančišek 12 učencev, ni hotel več delati brez vednosti rimskega sedeža. Napotil se je torej sè svojimi tovariši v večno mesto k sv. očetu, ki je bil takrat Inocencij III. Ta jih po nekolikem obotavljanju, spodbujen po čudoviti prikazni, milostno sprejme ter jim dovoli pokoro oznanjevali. Pred njim so storili svete obljube uboštva, pokorščine in čistosti. To je bilo na dan 16. aprila leta 1209.; letos je preteklo 700 let od tistega pomenljivega dne, dne vstanovitve prvega reda sv. Frančiška, ali reda manjših bratov, to ponižno ime je namreč Frančišek za se in za svoje tovariše sam izbral, ko se je ž njimi iz Rima v Asiz povernil.

V bližini porcijunkuljske cerkvice si tedaj postavijo bratje majhine, kar najbolj priproste koč. Tukaj so se zbirali, tukaj eden drugega spodbujali h pokori in ljubezni božji, od tukaj so hodili na vse strani oznanjevat pokoro in spravo z Bogom in mir z ljudmi. Njih število pa se je množilo od dne do dne.

Če me vprašate, katera doba je najlepša v zgodovini manjših bratov, tedaj moram seveda odgovoriti: najlepša je brez dvojbe prva doba, ko je sv. oča še živel, ko je še sam spodbujal in navduševal svoje brate, ko jih je vodil tako rekoč za roke kaker vodi skerbna mati svojega otroka.

To dobo bi bilo primerjati z dobo Kristusovo in njegovih učencev: sama gorečnost, sama navdušenost povsodi! Moč, ki vse vodi in vlada, je bil tam Kristus, tu sv. Frančišek. Pervi Bog sam, drugi posvečen po čisti ljubezni božji. Učenci, zbrani okoli Kristusa, so poslušali in stermeli in čudili se; prvi manjši bratje, zbrani okoli sv. Frančiška, ravno tako. Kaker eden izmed njih je sedel Kristus mej svojimi učenci, ki jih je ljubil do smerti; in sv. Frančišek in njegovi tovariši, kako lepa, kako ljubezniva družina! Vsi so eno, ljubijo se bolj kaker rojeni

bratje. Kaker da Adam ni grešil v teh ljudeh, kaker da so prosti vseh človeških vezi, vseh slabosti! Silna moč je v njih, moč goreče ljubezni božje, prižgana, poživiljena in krepčana po sv. Frančišku.

Taki so bili prvi manjši bratje, take sinove je dal sv. Frančišek svetu, ali prav za prav Bogu. Tako je podpiral hišo, hišo svete katoliške cerkve, ki se je bila začela podirati. Vstanovo Kristusovo je podperl s svojimi ramami. Kar so drugi v kerščanstvu pokvarili, to je on popravil. V tem pomenu po pravici pravi nekdo: „Frančišek je drugi Kristus, ali boljše rečeno, ogledalo Kristusovo“. ¹⁾ In zopet drugi terdijo: „On je najbolj otroško in najbolj mogočno v Evropi živel po evangeliju“. ²⁾ — „Njegovo življenje je priprosta, živa razlaga misli Jezusovih“. ³⁾ — „Brezpogojno podverženje, ki je vera zahteva, se je prikazalo na Frančišku tako, da stojimo pred njim, kaker pred novim razodetjem“. ⁴⁾

Glejte, dragi poslušavci, to je bil sv. Frančišek, mož evangelija, katerega ni samo dobro poznal, ampak pred vsem natančno spolnoval; ki ga je bolj kazal v dejanju kaker v besedi.

„Ako hočeš biti popoln“, pravi evangelij, „pojdi, prodaj, kar imaš, in daj vbozim . . . in pridi, hodi za menoj“. (Mat. 19, 21.) Vprašam vas: ali ni Frančišek storil tako, ali ni zapustil vsega, ni li dal celo obleko z lastnega života svojemu očetu nazaj in se pokrnil s tujim plaščem, ali ni celo od svoje skromne miloščine še delil miloščino?!

„Na pot nič ne jemljite“ (Luk. 9, 3.), naroča Kristus svojim apostolom — in glejte, Frančišek res ni vzel nič, praznih rok stopa po ozki poti čednosti in prepoveduje tudi svojim bratom vso lastnino.

„Ako hoče kedo za menoj priti, naj zataji sam sebe, in naj vzame svoj križ in naj hodi za menoj“. (Mat. 16, 24.). To so besede Gospoda samega. Frančišek jih je razumel, jih ohranil v svojem sercu in se po njih ravnal: zadel je „na rame težki križ pokore in zatajevanja in stopal ž njim za Gospodom. Nosil je na svojem telesu celo kervave rane Križanega. V resnici: čudež ljubezni božje!

¹⁾ E. Renan, *Nouvelles Études*. — ²⁾ F. Neumann v „*Süddeutsche Monatshefte*“ III, 4. — ³⁾ I. Adderlay. — ⁴⁾ Hegler, *Franziskns v. Assisi*. Vse to po: Holzapfel, *Handbuch der Geschichte des Franziskanerordens*, pag. 12.

Če je pa rešitev sveta v Kristusu in njegovem evangeliju — in kedo naj bi resno dvojil o tem?! — tedaj moremo soditi, kako velikanskega pomena je sv. Frančišek za katoliško cerkev, za vesoljni svet, kako je bil ravno on najbolj sposoben prenoviti svet in „kako vreden“, kaker so povdarjali rajni papež Leon XIII., *) „kako vreden je bil, da ga je Bog odločil, da h kerščanskim šegam nazaj pokliče svoje verstnike“.

Tako je bil sv. Frančišek pa tudi najbolj sposoben vstanoviti red, katerega naloga, katerega vodilo in življenje naj bi bilo: deržati se svetega evangelija. Že ta sposobnost vstanovnikova je redu v največjo čast, zakaj izversten mož more le kaj izverstnega vstanoviti.

Da se pa more red s tem ponašati, se seveda nekaj zahteva, to namreč, da je in ostane zvest vzorom svojega vstanovnika. Kako so bili to prvi manjši bratje, smo slišali. Ali denes nismo več v začetku reda — velika knjiga je pred nami odperta, dolga zgodovina, zgodovina celih 700 let!

Ali se je deržal red manjših bratov skozi celo to dolgo dobo vzorov Frančiškovih? ali se jih derži še dandanašnji?

Mariskaj, dragi poslušavci, se je spremenilo od dne 16. aprila leta 1209 pa do denes. Veliko bojev, notranjih in zunanjih, je red v tem dolgem času imel, in polni hvaležnosti do Boga moramo reči, dovolj srečno jih je končal. Seveda ni bilo brez takih — sè žalostjo bodi povedano — brez takih, ki so se skazali nevredne sinove našega svetega očeta; ali ta je že naprej izrekel prekletstvo nad vsemi takimi; in vstanovil je red, ker je vedel, da ne bo v njem nikedar manjkalo mož, ki se bodo potegovali za to, kar je bilo njemu sveto.

Zgodovina nam kaže, da se Frančišek ni motil: kar je slabega, gnjilega, to odpade samo od sebe, zdravi, dobri sadovi ostanejo. Tako je ohranil red manjših bratov svetinje svojega vstanovnika do naših časov. Vedno je imel mož, ki so se sè vso gorečnostjo borili za ohranitev prvotnega duha, duha Frančiškovega. In niso se borili zastonj! Duh Frančiškov se je v resnici ohranil v njegovem redu, in ravno v naših dneh ima ta red mnogo mož, ki se na vso moč trudijo, da bi ta njegov duh bolj in bolj okrepčali in vterdili.

*) V spredaj omenjeni okrožnici.

Če se pa ni do čerke natančno vse vzderžalo, kedo se bo temu čudil, kedo se nad tem pohujševal?!

Vsaka vstanova, ki obstoji iz ljudi, je podveržena razmeram in okoliščinam časa, se razvija ter gre s časom naprej. Tako se je razvijal tudi prvi red sv. Frančiška; ali ne samovoljno, ne poljubno: le toliko se je spremenilo, koliker je bilo neobhodno potrebno, da se je red mogel ohraniti in množiti; le toliko se je spremenilo, koliker je sam rimski sedež za dobro in koristno spoznal, dobro in koristno tako redu samemu, kaker katoliški cerkvi sploh; le toliko se je spremenilo, koliker dovoli duh sv. Frančiška, ki se je ohranil do današnjega dne. Če so padle neketere čerke, duh Frančiškov še vedno živi! In tako vidimo tudi denes po 700 letih sinove sv. Frančiška, prave evangeljske može, v preprosti redovni opravi, kako se zvesto derže sv. evangelija, kako sami po njem živijo in kako spodbujajo tudi druge h temu življenju.

Odprite zgodovino našega reda, berite jo od prve do zadnje strani, od Frančiškovih pa do naših dni: preštejte vse goreče misijonarje, ki so šli s križem v roki v divje kraje, mej divje rodove oznanjevat sv. evangelij. Preštejte jih, če jih morete!

In kaj je bilo njih plačilo? kaj jim je dal svet za to?

Plačal jih je tako kaker le on zna: terpljenje, smert, to je bil njih delež tukaj na zemlji.

Tako plačuje svet! In kako še?

Če vidi mej množico dobrih sinov sv. Frančiška le enega, ki se mu ne zdi dober, tedaj zapre oči za vse druge in vidi samo tistega, o katerem pravi, da je slab.

Berite dalje v zgodovini frančiškanskega reda!

Koliko gorečih pridigarjev, koliko učenjakov, koliko umetnikov, ki so povzdignili izobrazbo svojih narodov! In pred vsem, dragi poslušavci, koliko je tistih iz našega reda, ki jih je sv. Cerkev prištela mej svetnike in blažene! Pervih štejejo 52, drugih 96. Kako se blišče mej temi imena kaker sv. Anton Padovanski, sv. Bonaventura, sv. Bernardin in toliko in toliko drugih, vsem na čelu pa ime našega serafinskega očeta sv. Frančiška!

Pa koliko mora biti še le tistih, ki so ostali skriti ne samo svetu, ampak tudi cerkvi, da celo lastnim sobratom, s

keterimi so vkupaj živeli. Na tihem, da najbistriše oko ni moglo opaziti, so se pokorili, na tihem pretakali solze, na tihem — prav po duhu Frančiškovem! — si priborili nebeško krono. Zares lepa versta sinov prvega reda bo spremljala sv. Frančiška celo večnost po nebeških prostorih!

Vedno in vedno se mu pa tudi še množe njegovi sinovi tukaj na zemlji. Kaker zvezde na nebu mu jih je Gospod pomnožil! Nad 16.000 jih gleda zdaj iz nebes doli sv. očak: lep dar za sedmo stoletnico!

Že zgodaj so se naselili frančiškani tudi po slovenskih krajih, kjer so hitro in goreče začeli oznanjati evanġelij Gospodov in njegove nauke vterjevati v sercih naših očetov.

In ko se je jel razširjati po naših krajih pogubni Lutrov nauk, ko so prestopali h ti blodnji celo tisti, katerih dolžnost je bila varovati ljudstvo pred zmoto, ko se je ta zmešnjava z neverjetno naglico širila po slovenskih deželah, tedaj so se skromni, preprosti sinovi sv. Frančiška zvesto deržali pravega evanġelija in ga sè vso gorečnostjo branili. Lutrovska knjiga, ki jih je toliko okužila, do njih ni imela moči.

Ali kedo bi mogel našteti in dopovedati, kaj vse so storili frančiškani mej slovenskim ljudstvom, kako so delali za njega versko in splošno izobrazbo! In ne brez vesele tolažbe, polni hvaležnosti do Boga smemo po vsi pravici terditi, da delajo tako še dandanašnji. Ali o tem naj nikar ne govorim, da se ne bo zdelo komu, kaker bi iskali sinovi sv. Frančiška lastne slave. Sicer pa saj imate sami oči, dragi poslušavci, sami lahko vidite, kaj in koliko se stori: tako na prižnici kaker v spovednici, tako v samostanih kaker zunaj samostanov, tako z besedo kaker s pismom.

In če res zasluži naša Kranjska redovna Okrajina kaj hvale, deliš vso to hvalo ž njo ti, dobro slovensko ljudstvo, ti, ki ji pošiljaš svoje sinove, da se more ohraniti, da more rasti in cveteti in se množiti. Vašega rodu so vaši frančiškani, iz vaše srede presajeni v blagoslovljeni vert prvega reda serafinskega. Vi jim stojite na strani tudi v njih telesnih potrebah, da tako tem lažje skerbe za svoje in vaše duše, bodisi sè zgledom, bodisi z besedo.

Če pa frančiškani že celih 700 let delajo po vsem znanem svetu, če povsod oznanjajo sveti evanġelij, kako da se to vender

vse tako malo pozna? Ljudje se skoro da vedno bolj odtegujejo evangelijskim naukom, skoro da jih je vedno menj, ki bi po njih živeli!

Kaj naj rečem na to?

Pred vsem, dragi poslušavci, ne smemo preveč černo gledati. Ne samo za slabo moramo imeti oči odperte, ampak tudi za dobro, keterega je še vedno precej na svetu. Živa vera zlasti po naših krajih še zmirom gospoduje. Vse pa seveda ni tako, kaker bi moralo biti, žal, da tudi po slovenskih deželah ne. Tudi v naše kraje so se razširili pogubni nauki, tudi pri nas neketerim peša vera, tudi pri nas so ljudje postali nekako visoki, nekako ošabni, povzdigniti se hočejo nad evangelij in cerkev, zunaj Kristusovih naukov hočejo iskati in najti miru in sreče.

Sinovi sv. Frančiška pa hodijo neprestano svojo pot, pot evangelijskega, pot, ki je silno stara in vterjena po premnogih zgledih čednosti, vterjena po toliko stoletjih. Če pa nekateri obračajo svoja ušesa rajši drugam kaker da bi poslušali besede priprostega sinu sv. Frančiška, ki prihaja k njim napolnjen z duhom svojega očeta, to je z duhom evangelijskim, in jim govori o grehih in čednostih, o kazni in plačilu, če ljudje nočejo poslušati, kedo je kriv? Kedo je kriv, da jim ne gre k sercu? Kedo je kriv, da se seje pogostokrat na terdo, nerodovitno skalo? Ali je kriv pridigar, spovednik, ali so krivi poslušavci? Ali pa naj mar mi odstopimo od evangelijskega, ki smo ga prejeli iz ust našega Gospoda Jezusa Kristusa, od evangelijskega, ki je v našem očaku sv. Frančišku na novo oživel?! — Ne, dragi poslušavci, to ni mogoče, ni mogoče njim, ki se derže svojega „Vodila“; saj so njega perve besede: „Vodilo in življenje manjših bratov je to: namreč Gospoda našega Jezusa Kristusa sv. evangelijskega spolnovati“. Kar smo pa obljubili spolnovati, tega se hočemo deržati z božjo pomočjo, tega mora biti naše serce polno in naš razum.

Spolnjevavci evangelijskega pa moramo biti tudi njega označevavci. Vemo dobro, kaj manjka svetu, ošabnema svetu: manjka mu ponižnosti, manjka mu kersčanska priprostost, priprostost evangelijskega! To hočemo in moramo zmirom in povsod oznanjati in razširjati, ž njo hočemo ljudi časno, pred vsem pa večno osrečiti.

Za evangelij je šlo toliko naših sobratov v terpljenje, da celo v smert, pa bi mi le za en las odstopili od njega?! Ne! Potem bi ne bili več pravi sinovi evangelijskega moža, sv. Frančiška. Zato pa, dragi poslušavci, kar ste bili vajeni od manjših bratov do zdaj, to bote z božjo pomočjo prejemali od njih tudi v prihodnje. Tisti, ki so skozi celih 700 let delali za svoje in drugih zveličanje na podlagi sv. evangelija, tisti se ne bodo kar čez noč spremenili — ostali vam bodo Frančiškani to, kar so vam do zdaj vedno bili: dobri prijatelji, skerbni vodniki in zdravniki vašim dušam.

Dokler se bo po slovenskih cerkvah vzdigovala k Bogu slovesna obljuba: „Jaz brat se zavežem in obljubim Bogu vsegamogočnemu in preblaženi Mariji Devici in blaženemu Frančišku in vsem svetnikom in tebi oče, skozi ves čas mojega življenja spolnovati Vodilo manjših bratov“, dokler se bo to ponavljalo po naših cerkvah, toliko časa evangelij Kristusov iz naših krajev ne bo izginil, toliko časa ne bo brez mož, ki se ga bodo zvesto držali, toliko časa bo zato tudi prava sreča mej nami.

Ne morem pa končati, da se ne bi posebno še do vas obernel, dragi bratje in sestre tretjega reda!

Glejte tudi sv. oče Pij X. se vas spominjajo ravno zdaj ob sedmi stoletnici prvega reda, dobro vedoč, kako tesno sta ta dva redova združena, kako tretji red od prvega reda dobiva svojo dušno hrano in moč.

Sedanji papež so si naložili ne lehkó nalogo: vse prenoviti v Kristusu, in glejte, sami pravijo, da jim boste vi, tretjeredniki, h temu dosti pripomogli, če bote predpise svojega reda natančno izpolnjevali. Toliko pričakujejo sv. oče od tretjega reda, ki je v to poklican, da bolj kaker z besedo, sè zvestim in natančnim spolnovanjem božjih in cerkvenih zapovedi svetim drugim in jih pridobiva za pot čednosti.

Pa še nekaj posebno žele sv. oče in naročajo našemu versoljnemu poglavarju v posebnem pismu: da bi se namreč po slovesnostih sedme stoletnice prvega reda tovarištvo tretjega pomnožilo. Pomenljiva želja, ki priča, kako zelo cenijo sv. oče od nekaterih tako zaničevani tretji red.

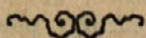
Spolnite jim to željo tisti, ki še niste v tretjem redu, ki pa imate dobro voljo in pobožno serce! Dajte, da se tretji red

tako pomnoži po številu, kaker pokrepča po zvestem spolnovanju sv. Vodila. Tako bo spolnjena želja rimskega papeža in vaše duše bodo preskerbljene.

Tebe pa, sv. očak Frančišek, prosim, ozri se na vesoljno cerkev, ketere najzvestejši sin si bil v življenju, ozri se na svoje tri redove, zlasti na pervega, ki ga gotovo s posebno ljubeznijo objemaš, in ki Tvoje pomoči še najbolj potrebuje: delati mora zase in za druge. Še enkrat izgovori nad svojimi sinovi besede, ki so prišle iz tvojih ust, ko si zapuščal ta svet, besede blagoslova, da bo tako delal in cvetel tvoj red še sto in stoletja na blager vesoljne cerkve.

Amen.

P. V. K.

Sv. Eljzear,

grof, tretjerednik. *)

Sv. Eljzear ali Eleazar je bil rojen leta 1285 v gradu Ansoá (Ansois) v Provansi na Francoskem. Njegov oče je bil grof arianski v napoljskem kraljestvu, baron ansoanski in gospod nekih graščin na Francoskem. Njegova mati, Lavdana, je bila tudi plemenita in dobra gospa. Precej po rojstvu je svojega otroka Bogu izročila. Mej drugimi je tedaj tudi te lepe besede spregovorila: „O Bog, ke bi imel moj otrok kedaj kaj storiti zoper tvojo voljo, pokliči ga raji precej s tega sveta. Zakaj, zanj bo boljše, da vmerje brez svojega zaslužénja in pri tebi živi, kaker pa, da bi kedaj v tem življenju razžalil tvoje božje veličastvo“.

Nato sta oče in mati svojega otroka v strahu božjem izgojevala in pobožno živeti učila. Ko dečka sta ga poslala v samostansko šolo, kjer je bil priden, poslušen in zelo skerken za sveto čistost. Tu je pod stričevim nadzorstvom, kmalu postal tako učen in kaker pobožen.

Ko je izpolnil petnajsto leto, ga je napoljski kralj Karelj II. pregovoril, da se oženi s pobožno in plemenito devico

*) L' Aureola serafica, tom. 3.

P. Müller, das Leben des h. Franziskus u. der Franziskaner.

P. Winkes, Seraphischer Tugendspiegel.

Deljfino Glandeves. Deljfina se je tega vstrašila, ker je bila Bogu obljubila vedno devištvo. Ko jo je Mati božja zagotovila, da bo mogla tudi v zakonu ohraniti sveto devištvo, se je vdala in poročila. Po poroki je pa svojemu možu razodela svojo obljubo in na njeno prošnjo je tudi sv. Eljzear naredil obljubo vednega devištva. Oba sta nato stopila v tretji red sv. Frančiška.

Da je mogel Eljzear ohraniti vedno devištvo, se je tako rekoč vedno postil, navadno ob kruhu in vodi; na golem telesu je nosil spokorni pas in oster raševnik. Keder so ga nadlegovale skušnjave in pred Marijinimi prazniki se je tudi bičal.

V njegovi palači so ljudje živeli kaker v kakem dobro vrejenem samostanu. Skupaj so opravljali vsaki dan jutranjo in večerno molitev, vsi, uredniki, posli in delavci, so morali biti vsaki dan pri sveti maši.

Eljzear je skoraj vsaki dan opravil spoved, drugim pa je zelo priporočal, da naj pogosto prejemajo svete zakramente. Zakleti ali kake nespodobne besede izgovoriti ni smel nihče. Dasiravno je tako skerbela za pobožno življenje, je vender tirjal od vseh, da so pridno in vestno opravljali svojo službo in sam ni zanemarjal svojih dolžnosti.

V vojski je bil hraber, ko gospodar moder, pravičen in zelo vsmiljen z ubozimi in bolniki. Svoje veliko bogastvo je namreč obračal za ubožce in bolnike in za cerkveno olepševanje. Ko ga je negdo vprašal, zakaj tako zelo ljubi vboge, mu je odgovoril: „Kako moremo Boga prositi nebesa, ako mu odrečemo kozarec vode?“ Zato je vsaki dan v svoji palači vbožcem dajal jesti, jim noge vmival in jih poljuboval. Bolnike zlasti gobove v bolnišnicah je rad obiskaval in jim stregel.

Dasiravno je bil tako dobrega serca, miren in pravičen, je vender imel svoje nasprotnike; neketeri niso bili zadovoljni z njegovo pobožnostjo, drugi ne z njegovo pravičnostjo. Zraven tega se ga je lotila neka bolezen.

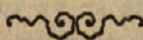
Ta čas ga je poslal na Francosko napoljski kralj Robert, tretjerednik, čigar življenje smo na kratko popisali v tretjem zvezku „Cvetja“ letošnjega leta.

Ko je v Parizu svoj posel opravil, je spoznal, da se mu bliža smert; začel se je pripravljati na večnost. Poklical je svojega spovednika, frančiškana Frančiška Mayrona, ki so mu

učenjaki dali priimek „razsvetljeni doktor“ zavoljo njegove ne-
navadne učenosti. Eljzear je opravil še enkrat dolgo spoved
čez celo svoje življenje in prejemši svete zakramente za vmi-
rajoče je po težkem smertnem boju 27. septembra 1325 dušo
izdihnil, v osemintridesetem letu svoje starosti. Njegovo truplo
so pokopali v frančiškanski cerkvi v Parizu, pozneje so ga pre-
nesli v mesto Art, naj prej v frančiškansko cerkev, potem pa
v škofovo, kjer zraven trupla svoje žene bl. Deljfine še zdaj
počiva. Zavoljo čudežev, ki so se godili po njegovi smerti, ga
je papež Urban VI. leta 1369., ko je še živela njegova žena,
mej svetnike prištel.

Sv. Eljzear daje očetom in gospodarjem prelep zgled, ka-
ko naj skerbijo ne samo za telo, temuč tudi za duše svoje
družine. Tudi tebi, bogoljubni bravec, daje zgled, da moreš
v vsakem stanu misliti na Boga, in da je lahko vsako tvoje
delo in opravilo pred Bogom zaslužljivo, ako ga opravljaš z
dobrim namenom. Delaj tudi ti tako, bodi v enem ali drugem
stanu, v kuhinji ali na polju, v šoli ali pa v delavnici, povsod
lahko delaš z dobrim namenom, Bogu dopasti, voljo božjo
spolnjevati. Ako boš zmiraj tako delal, boš tudi ti mogel reči
na zadnjo uro sè sv. Eljzearjem: „Vse sem srečno zmagal;
popolnoma se izročim božji sodbi“.

P. A. F.

Tretjeredni nagovori.

P. K. Z.

9.

Če ne bo obilniša vaša pravičnost
kaker pismarjev in farizejev, ne pojdete
v nebeško kraljestvo. Mat. 5, 20.

Zadnjič, dragi tretjeredniki, sem vam povedal nekoliko o
pravi meri, ki se je imate deržati v vsaki reči. Tej pravi meri
je nasprotno vse, kar je kje in kedaj v čem preveč ali pre-
malo.

Dobra je molitev, dober je post, dobro je vbogajme dajati,
dobra je pokorščina. Ali kedor bi hotel le moliti, ko bi imel

dolžnost delati, ta ne bi molil po božji volji; kedor bi se postil tolikanj, da potem svojega dela ne bi mogel zmagovati, njegov post ne bi imel v božjih očeh nobene cene; kedor bi miloščino dajal, tako da bi potem sam za se in za svojo družino ne imel za vsakdanji kruh, niti s čem plačati svoje dolgove, njegova miloščina bi bila bolj greh ko dobro delo; kedor bi bil pokoren svojemu vikšemu, dasiravno vidi in ve, da je nepremišljeno ali celo pregrešno, in da bo imelo slabe nasledke, kar mu zapoveduje, njegova pokorščina bi bila pred Bogom ne plačila, temuč kazni vredna.

Vi, dragi tretjeredniki, imate drugim kristijanom dajati zgled vseh lepih čednosti in dobrih del. Deržite se pri tem po svoji vesti in svoji zdravi pameti vedno prave mere! To vam moram prav posebno zatracati in priporočiti, zato ker tisti, ki hočejo drugim dober zgled dajati, kaj radi previsoko pomerijo, tako, da se zavoljo zgleda boljše kažejo kaker so, in tako postanejo hinavci in farizeji.

V resnici se zlasti tretjerednikom nič bolj pogostoma ne očita, kaker svetohlinstvo, farizejstvo. Varujte se sè vso skerbjo, da ne bo to očitaneje kedaj opravičeno; varujte se vsaki zaradi samega sebe, ker, „če ne bo obilniša vaša pravičnost, kaker pismarjev in farizejev, ne pojdete v nebeško kraljestvo“, kaker pravi Jezus Kristus; varujte se pa tudi zaradi drugih, ker taka napačna, hinavska pobožnost pravo pobožnost ob dobro ime pripravi, ne le pri hudobnih in nasprotnikih, temuč tudi pri dobrih, pa nerazumnih kristijanih, ki ne znajo razločiti mej tem, kar je resnično in pristno, in tem, kar je ponarejeno ali falš. — Da se tudi vi sami v tem ne boste motili, premislimo denes nekoliko natančniše, kakšna je prava pobožnost in kakšna farizejska. Razločevanje sicer nikaker ni težko. Prava pobožnost ima dober namen in se derži pravega reda; — nasprotno farizejska! ona nima pravega in dobrega namena in se ne derži dobrega in pravega reda.

I.

Prava pobožnost „išče to, kar je gori“ (Kol. 3, 1), božjo čast namreč in dušno zveličanje; — farizejska gleda v tla, na zemlji bi rada svoje plačilo. Farizeja ne vodi nebeška zvezda po poti življenja, to je čast božja in božja volja; slepi ogenj

gnjijočega lesa ga vleče, samoljubje! — Samoljubje namreč semtertja tudi s čednostjo poskuša, ne zaradi čednosti, temuž zaradi človeške slave in časnega uživanja, ki si ga misli osvojiti s tako, navidezno, čednostjo. Ničemernost, pohotnost lakomnost se zavije v plašč vere, hodi v cerkev, prejmlje zakramente, opravlja mnoge in dolge molitve.

Kedo ne bi bil že slišal ali bral o kakem zgubljenem, pa premetenem človeku, ki se je preoblekel v meniha ali nuno, v mašnika ali celo škofa, da je dobre pa lehkoverne ljudi go-ljufal ter si z navidezno pobožnostjo, morda celo s ponareje-nimi mašami, nabiral denar? Še večkrat se primeri, da se dajo nekerščeni ljudje, judje, kerstiti, samo da bi lažje mogli do-biti dobre službe in višje časti, ali, kaker nekedaj na Španskem, celo naravnost, da bi mogli potem tolikanj huje škoditi kato-liški cerkvi. Pa molčimo, dragi tretjeredniki in tretjerednice, molčimo o teh in podobnih grozovitostih, ki mej vami niso mogoče!

Ali o nekih drugih primerih ne gre molčati. Če vstopi n. pr. kak vbožec v tretji red, le z a t o, da bi ga bratje podpirali z miloščino, to gotovo ni pravi namen, in kjer bi se moglo kaj takega sumiti, bi se vbožec ali vbožica ne smela sprejeti; ravno tako ne, ke bi kedo hotel vstopiti iz kakega drugega zgolj po-svetnega in samopridnega namena.

Pa tudi takim, ki so iz pravega in čistega namena vsto-pili, se vtegnejo pozneje vriniti kaki človeški, ničemerni in do-stikrat malenkostni nameni, ki pokvarijo vsa njih dobra dela. Seveda, kar v evangeliju beremo o farizejih, ki dajejo milo-ščino in trobijo pred seboj (zdaj po časnikih!), da bi jih ljudje zato častili, tega tretjeredniki dandanašnji pač ne delajo; ali semtertja se najde kedo, ki hoče biti predstojnik v svoji skupščini, ali odbornik v svojem kraju, in je razžaljen, če so izvolili koga družega namestu njega. Ali niso podobni taki bratje ali sestre farizejem, ki so ljubili perve sedeže v shodni-cah, in da so jim ljudje rekli „rabbi“, ali kaker se pravi dan-današnji „doktor“ itd.? Nasproti pa se najde semtertja kateri ali ketera, ki noče prevzeti nobene take službe; zakaj ne, tega ne pove, in morda res sam ne ve prav, ali si ni tega svesti; le za ponižnega hoče veljati, pa ne pomisli, da je morda oče take ponižnosti prav za prav napuh, skrit napuh.

So tudi taki, ki z ostrim očesom gledajo na druge, ali natanko izpolnjujejo sveto vodilo in ostale dolžnosti, in berž tožijo, ako vidijo tu ali tam kako pomanjkljivost, recimo „pezdir v očeh svojega brata“, sami na se pa od daleč tako natanko ne pazijo, „bruna v svojem očesu ne vidijo“; drugim nakladajo bremena, ki jih sami ne marajo nositi. Take farizejske gorečnosti ne manjka tudi dandanašnji. — So nasproti taki, ki mislijo vedno le nase in na svoj napredek, na svoje proste poste in zderžanja, na svoje mnoge molitve in bratovščine, na svoje pogoste spovedi, na svoja vsakdanja obhajila, in prav zadovoljni so, če gre vse v redu, kaker sami hočejo; na svoje dolžnosti do drugih pa le preradi pozabljajo in le z nejevoljo store, kar jih moti in zaderžuje v njih raznih devetdnevnica in drugih zasebnih pobožnostih. Sicer ne molijo ravno prav kaker tisti farizej v templju (Luk. 18, 11), sami pri sebi pa morda ne mislijo dosti drugače; z nekako samozadovoljnostjo štejejo svoja dobra dela, svoje pobožne vzdihe, svoja duhovna obhajila itd.

Ali je taka sladka pobožnost prava? Pač ne!

V resnici pobožen tretjerednik ne bo delal svojih dobrih del, da bi ga ljudje videli in hvalili, pa tudi sam ne bo zadovoljno mislil na svoje pobožnosti in svojo svetost. Svojih očitnih slabosti tudi ne bo zagovarjal ali opravičeval, celo ne preboječe skrival. Pač pa bo hvaležen vsakemu, ki ga na katero opomni, in skušal jo bo odpraviti. Farizejska pobožnost je, če se človek bolj boji zgubiti ime, da je pobožen, kaker pa pobožnost samo; če skerbno skriva in zagrinja svoje napake, morda celo pri spovedi, poboljšati se pa ne mara.

Kedor je v resnici pobožen, se sicer ne sramuje svoje pobožnosti pred ljudmi, saj ve, da ima dolžnost dober zgled dajati, saj je rekel Kristus: „Naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega očeta, ki je v nebesih“ (Mat. 5, 16); ali on ve, da bi bilo bolj varno, da bi pobožen bil, pa se ljudem ne zdel. Zato so svetniki včasih nalašč naredili kako neumnost, da so visoke misli, ki so jih imeli ljudje o njih svetosti, nekoliko potlačili in zavrnili.

Dandanašnji to ne bi bilo priporočati. Sedanji svet ima človeka, ki je videti pobožen, že tako rad za neumnega; seveda pa se še bolj smeja tistim, ki se sè svojimi velikimi

vspehi in pobožnimi deli naravnost sami bahajo in drugim, ki se jim prilizujejo, hvaliti dajejo. Upam, da takih ni mej vami in ne bodi jih nigdar nikoli!

Celo svojega tretjega reda ne hvalite preveč, ne povdajajte preveč njegove slave; tretji red nima iskati posvetne slave in časti, ampak slavo in čast božjo in človeških duš zveličanje. Ne pozabite, kaj pravi Kristus sam o sebi: „Jaz ne iščem svoje slave; je, ki jo išče in sodi... Če jaz slávím samega sebe, ni moja slava nič; moj oče je, ki me slavi, ki pravite vi, da je vaš Bog“. (Jan. 8, 50. 54). In svojim učencem je rekel: „keteri je večji mej vami, bodi kaker mlajši, in kateri vodi, kaker kateri streže“. (Luk. 22, 26). To velja vsem predstojnikom v cerkvi Kristusovi od prvega do zadnjega, torej tudi predstojnikom v tretjem redu; in če velja predstojnikom, velja tudi tistim, ki niso predstojniki, temuč preprosti bratje ali sestre. Sploh moramo skleniti: Kedor sè svojo pobožnostjo in svojimi dobrimi deli ne išče edino časti božje in zveličanja duš, njegova pobožnost nima pred Bogom prav nobene vrednosti.

II.

Pa še po nečem družim se razloči farizejska pobožnost od prave, resnične pobožnosti.

Resnična pobožnost dela vse v pravem redu in se ne da begati; hinavska dela vse narobe in nima nobene stanovitosti.

Prava pobožnost gleda najprej na to, kar je božja zapoved, kar je cerkvena zapoved, kar je stanovska dolžnost; potem še le na to, kar je le koristno in nasvetovano ali priporočeno. Napačna pobožnost se oklepa sè vso močjo poslednjega, svojih priljubljenih prostih molitev in vaj, vsakoverstnih litanij in rožnih vencev, brezštevilnih devetdnevnic in tridnevnic, in kar so se še takih novih duhovnih slaščic izmislile pobožne duše na Francoskem in Talijanskem; na božje zapovedi pa in na stanovske dolžnosti malo misli ali pa nič, prav kaker je Kristus očital farizejem: Gorje vam, pismarji in farizeji, hinavci, ki desetinite meto in janež in kum, opustili ste pa, kar je važniše v postavi, sodbo in vsmiljenje in vero; to se je imelo storiti in ono ne opustiti“. (Mat. 23, 23).

Prava pobožnost gleda najprej na notranjo vajo čednosti, potem še le na unanje pomočke, ker ve, da je „cilj vseh za-

povedi ljubezen iz čistega serca in dobre vesti in nehlinjene vere“. (1. Tim. 1, 5). Napačna pobožnost pa se derži zlasti unan- njih reči, kaker so oblačila, škapulirji, pasovi, svetinje, moljki, pobožni pogledi in vzdihljeji (kar je vse le nekaka oprava pobožnosti, ne pa pobožnost sama) — ali se vsaj obeša na unan- nje vaje, kaker so: post, ustne molitve, cerkveno obiskovanje, zakramenti, odpustki, božje poti itd., kar je tudi sicer vse do- bro in koristno in celo potrebno k pobožnosti, pa vender še ni pobožnost sama; vse to so le pomočki, ne cilj ali name- njeni konec.

Pa tudi mej pomočki se je treba deržati pravega reda. Ne gre opuščati, kar je zapovedano, n. p. sv. mašo ob nede- ljah in praznikih, da bi se storilo, kar je le hvale vredno, n. pr. božja pot; ni prejemati zakramentov n. pr. le zaradi od- pustkov ali tako imenovane vesoljne odveze, ker bi bilo to, kaker ke bi šel človek k imenitnemu kosilu le zaradi slaščic ali znane černe kave, ki se daje nazadnje za poverhu.

Vsi unanji pomočki pobožnosti, naj si bodo zapovedani ali le priporočeni, bolj ali menj potrebni ali koristni, pa nam pomagajo le toliko, koliker si prizadevamo po njih notranjo pobožnost vzbuditi in živo ohraniti. Naj bo človek za take po- močke še tako vnet, ako pusti, da mu zraven prevzetnost raste v sercu, ničemernost, jeza, nepoterpežljivost, nevošljivost, oprav- ljivost in obrekovavnost in druge take nelepe lastnosti, ta člo- vek je popolnoma podoben tistim farizejem, ki jim je rekel Jer- zus: „Vi farizeji čistite kozarec in skledo od zunaj, notranje vaše je pa polno ropa in hudobije“. (Luk. 11, 39).

Prava pobožnost se varuje, kar se da, vsake nenavadne zunanosti. Farizejska seveda ravno nasproti. V tem oziru bi bilo mariskaj omeniti in obsoditi, kar se le preveč krat vidi na svetu, kar se pa vas posebe, kaker upam, ne tiče tolikanj, kaker vam grešni svet očita. Na vsak način imejte vedno v spominu, kar je Kristus rekel farizejem: „Gorje vam, pismarji in farizeji, hinavci, ker ste podobni pobeljenim grobom, ki so videti zunaj lepi, znotraj so pa polni mertvaških kosti in vse nesnage“ (Mat. 23, 27).

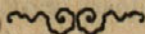
Kaker je pa prava pobožnost po unanjem ponižna, tako je ponižna tudi v sercu. Zato se ne zanaša preveč na svoj ra- zum, svojo sodbo; rajši se da voditi sodbi in volji družega ko

svoji lastni. Ne tako ponarejena pobožnost. Ta vse najbolje ve; nihče ji ni zadosti pameten, zadosti moder. Sama si zna najbolje svetovati. Predstojnikom se vpira, kar namerjajo, ovira, kar postavijo, podira, če le more. Tudi sè spovedniki ni zadovoljna, zlasti če kateri ne mara poslušati dolgih povesti in lepšanja in opravičevanja namestu skesane in ponižne obtožbe.

In če zadene taka puhla pobožnost ob nasprotovanje in preganjanje od strani sveta, ali če ji Bog pošlje nesrečo in križe in nadloge, ki bi jo naj pripravile na pravo pot, o, kako kmalu se vserdi, kako hitro popusti svoja unanja dobra dela, kako lahko se vda obupu, bogokletstvu in popolni brezbožnosti! In kedo bi se temu čudil? saj je samo ob sebi razumljivo, da se volk otrese ovčjega oblačila, ko vidi, da mu k ničemer več ne pomaga.

* * *

Naslikal sem vam obrazec navidezne, farizejske pobožnosti. Gerda je, kaj ne, dragi bratje in sestre v svetem Frančišku! Gerda je, ostudna je, pogubna je! — Kako nebeško lepa, kako dragocena pa je prava, pristna pobožnost, ta hči milosti božje, to dete svete vere Kristusove, ta varna in edina lestvica v nebesa! Le nevedna, prazna glava, ali pa zloben grešnik more to in ono zamenjavati, more pravo pobožnost zaničevati in psovati z očitani, ki zadevajo le njen ponaredek. Zato preskušajte in razločujte duhove, namreč resnično pobožnost in hlinjeno, navidezno pobožnost, in potem sovražite poslednjo, bežite pred njo, p o b o ž n a r i j o; ljubite pa in iščite pravo, serčno pobožnost in urite se v nji, ker je ta „pobožnost k vsem rečem koristna“, kaker piše sv. Pavel (1. Tim. 4, 8), „ona ima obljubo sedanjega in prihodnjega življenja“. Človek namreč, ki v svojem sercu z Bogom zedinjen živi, duhovni borivec, ki zvesto spolnjuje svoje dolžnosti, prejema v tem življenju, česer potrebuje, po obljubi Kristusovi: „Iščite najprej božje kraljestvo in njegovo pravičnost in vse to se vam bo naverglo“ (Mat. 6, 33), po smerti pa bo prejel v boljšem življenju večno plačilo, kar vse vam vsem vkup kaker samemu sebi iz celega serca želim. Amen.

Ivanka Sinjska,

daljmatinska tretjerednica.

P. M. S.

VII.

Nova borba.

Ob koncu l. 1873 sem se nastanil jaz v Sinju in l. 1875 je vmerla Ivankina gospodinja. Istega dne, ko so gospodinjo odnesli iz hiše, se je vzdignila tudi Ivanka in odšla, ker ni hotela ostati v hiši sama z moško osebo. Vsakedo jej je radi tega prigovarjal in bil proti njej, zakaj da je zapustila žalostnega človeka v največi nezgodi, in živa glava ni hotela razumeti, da je Ivanka storila to, kar je bilo treba storiti. — Njen gospodar je zdaj pobesnil od jeze, kakor zver.

Resnici za ljubo treba reči, da se je on vseh enajst let, ko je Ivanka pri njemu služila, kar se tiče poštenja in npravnosti dostojno ponašal. Moram pa vendar dostaviti, da so se nahajali ljudje, kateri so že zdavno sumnjali, da jo on skrivno ljubi in da jo radi tega tako muči, da nima sam miru, pa zopet da ne more živeti, ako ni nje v hiši. Tako sem mislil tudi jaz, čeravno nisem tega nikomer razodel. Nji pa nigdar še na misel ni prišlo, da bi to moglo biti.

Ali z Ivanko je bil Duh božji. Kam pa hoče sedaj? Zdravje se ji je bilo že zelo poslabšalo. Za službo ni bila več; domov se ni mogla verniti, ker ji je bila mati že vmerla in trije bratje so imeli mnogo otrok; v mali hiši je bila velika družina in mnogo siromaštva. Zatekla se je tedaj začasno k neki stari ženi, dobri kristijanki.

Perve dni je terpela lakoto. Imela je sicer nekoliko goljdinarjev, ki si jih je bila prihranila od borne svoje plačice (24 goljdinarjev na leto) ali to malo denarja je morala varovati, ker si je namerjala postaviti malo kolibico zraven hiše rečene žene.

Malo dni za tem, je mogla postati gospodinja v tisti hiši, kjer je služila, samo ako je hotela. Mogla je v zakon stopiti sè svojim gospodarjem, zadosti imovitim človekom in gospodskega stanu. Njegovo stanovanje je bilo vredno okolo trideset

tisoč goljdinarjev in zraven je imel morebiti od 7 do 8 tisoč gotovega denarja. Dne 25. oktobra je prišel sam k njej ter jo začel prositi in rotiti, da naj bo gospodinja njegove hiše in da se hoče precej poročiti ž njo. Ta ponudba se je grustila dekletu in s prezirom jo je odbila, povedavši odločno, da noče nikedar družega zaročnika, kakor samega Jezusa. — In ko se ga je otresla, je pohitela v cerkev in pred sv. Rešnjim Telesom Jezusovim je ponovila svojo obljubo. Žal ji je bilo samo, da ni bilo v Sinju njenega duhovnega voditelja, ker se ji je zdelo, da pri nikomer drugem ne bo našla obrambe in svêta; tudi je mislila, da stvar ne bo ostala pri tem, kar se je zgodilo malo prej.

Ravno tistega dne sem bil odpotoval v Splèt, z namero da grem s parobrodom dalje. V Splētu *) sem vzel na Lloydovi poslovnici karto za parobrod, ki je imel odpotovati drugo jutro ob štirih. Bil sem popolnoma zdrav, koliker je mogoče to reči o meni. Ali glej, iz nenada, neznajoč za noben vzrok, obolim pred večerjo. Nekako nezgodno mi je bilo po vsem životu in došla mi je zadosti močna merzlica. Ker nisem mogel oditi, kamer sem se bil namenil in da ne ostanem bolan v Splētu, vstanem drugo jutro, če tudi bolan, ter se napotim nazaj v Sinj z istim vozom, ki me je bil pripeljal. Mej potjo mi je bilo kmalu bolje, in v Sinj sem dospel zdrav, kakor da mi ni nič bilo. —

Popoldne pride k meni Ivanka ter mi pove, kaj se je zgodilo sinoči, kako je ponovila v cerkvi pred Jezusom svojo obljubo, in doda, kako žalostna je bila, ker ni bilo mene, ker vidi, da jej oni človek, ki se je v njo zaljubil, ne bo dal miru.

Tako se je tudi res dogodilo. Vračal se je tri dni dan za dnem. Verh tega je pošiljal k njej še svoje zaupnike. Ker je bil pa slišal od dveh duhovnikov, svojih posebnih prijatelov, da Ivankina obljuba ni redovniška in da jo more škof od nje odvezati, naprosi enega od teh, naj Ivanko pregovori. In res ji je ta začel svetovati ponavljajoč ji, da jo more škof od obljube odvezati, ali ona odgovori: „Jaz ne potrebujem za to ne škofa ne papeža; jaz hočem z obljubo živeti in umreti. Jaz bi raje videla, ne da me kedo vstreli, to bi bila malenkost, timveč

*) Splet (hrv. Spljet ali Split) se mora po naše prav izgovarjati Splèt, Splêta, z e kakor v svèt, svêta (consilium).

da me na koščke razreže, prej ko se odrečem obljudi. Vedite tudi to; ke bi mi tudi sam moj spovednik, v katerem gledam jaz Jezusovo osebo, svetoval, naj se omožim, od tistega časa zdi se mi, da bi ga gledala kaker vruga peklenškega“. Pa tudi s tem se ta reč ni še doveršila.

Nekedanji njen gospodar ji dela sto obljub, obeta, da bo spoštoval njeno devištvo in da hoče živeti ž njo, kaker sveti Eljzear z bl. Deljfino. Ker pa ni imel otrok, ponuja ji vse svoje premoženje ter da ji hoče narediti darovnico od vsega; in ko bo darovnica poterjena z javnim beležniškim pismom, tedaj šele naj privoli v zakon. Ali vse zastonj!

Takrat je Ivanka zelo bolel zob. Doktor, ki ni bil vaje zobe izdirati, ga ni mogel izdreti drugači, kaker z veliko težavo. Ko ga je pa iztergal s kleščami, ji je rekel: „Zakaj ne primete sreče, ki se vam ponuja?“ Ona mu pa odgovori: „Gospod, videli ste, kako sem terpela, dokler ste mi izpulili zob. Dobro: precej zdaj, ne da bi se odehnila, bi raje, da mi vse zobe izderte, enega po enem, prav do zadnjega, ko da bi se s katerimkoli človekom poročila“. Na to odgovori zdravnik: „Jaz pa ne bi pustil samo šest svojih zob izdreti, ke bi mogel s tem pridobiti krone vsih kraljev, kar jih je na svetu“. „Tudi jaz ne — dostavi Ivanka — tudi jaz ne, Gospod, za vse krone sveta; ali v ta namen bi gotovo“.

Šest mesecev je trajala ta borba in to nadlegovanje. Morala je prenašati mnogo preganjanja od več strani in mnogo prav satanskega obrekovanja. Ali najbolj jo je bolelo, da se je tisti nesrečni človek zadiral — pred njo in pred ljudmi, v poštenje njenega spovednika. To je bilo maščevanje premagane pekla. Grozilo se ji je tudi, da jo bo sè silo vgrabil in osramotil. — Po mnogih letih sem izvedel slučajno od nje, da je takrat imela vedno nož pri sebi, s terdno namero, da se raje vsmerti, ko da se pusti oskruniti. Ko sem jo pa vprašal, ali je mislila, da bi bilo greh samo sebe zabosti, čeravno iz svetega namena, odgovorila mi je: „Jaz nisem na to nikedar mislila, mislila sem samo, da hočem obvarovati svoje poštenje“.

Ker se bo to Ivankino obnašanje morda komu čudno zdelo, pogledjmo, kako piše p. Marković na drugem mestu svoje knjižice (str. 117—123) o tej reči. Tako le:

Bog je v peti svoji zapovedi zabranil vbiti ne samo drugega, ampak tudi samega sebe. On je dal človeku pravico do življenja, katero je samo na sebi veliko dobro in njegov dar; ali mu ni dal pravice, da bi ga smel po svoji volji vničiti. Po- leg pravice do uživanja življenja, je naložil človeku dolžnost, življenje vzderžati in varovati, dokler je njegova modrost in dobrota odločila, in da je ne vživa drugači, kaker to zahteva namen, za kateri ga je stvaril. Nihče se torej ne sme sam vsmertiti, ker bi bil tako vbijavec hujši od onega, ki drugemu brez vzroka življenje vzame. Ali Bog je dal ljudskemu društvu, recimo poglavarjem, kateri to društvo vladajo, kraljem, cesar- jem in drugim takim oblast, da smejo človeka na smert obso- diti, če imajo vzrok za to. — Ta isti Bog more v izjemnih oko- liščinah, in da se doseže kakšno vzvišeniše dobro, z navdahnje- njem ali drugim znamenjem, kaker on ve, pooblastiti posa- meznega človeka, da sam sebi življenje vzame. Tako so v sta- rem zakonu sami sebe vsmertili: Samson, keterega sv. Pismo hvali; Eleazar in Razija, kaker beremo v 2. knjigi Makabejcev. Zgodovina pa in naše cerkvene knjige nam pričajo, da je Bog, in nihče drugi ko Bog, navdihnil neke dobre in krepostne osebe, da so same sebe vmorile, ko jim je šlo za obvarovanje devištva in čistosti. Znamenito je, kar o tem piše sv. Jeronim: „Nikomer tudi v preganjanju ni dovoljeno samega sebe vbiti, razen ako zunanja nevarnost preti čistosti“. Znamenito je tudi, kako on hvali neke poganske deklíce, ki so se same vsmertile, da ne bi zgubile čistosti. „Kedo bi mogel zamolčati, tako piše in ne povedati o onih sedem Miletskih dekletih, ki so, ko so se Gali navalili na Gerško in zemljo pustošili, da jim ne bi sovražniki vzeli poštenja, sè smertjo ubežale osramočenju, ker so tako zapustile zgled vsem devicam, naj vedo, da vsaki po- šten človek bolj ceni devištvo ko življenje“. Čeravno so bile tiste deklice poganke, prepričan sem, da jih je sam Bog pri- pripravil k temu vitežkemu koraku.

V začetku četrtega veka po Kristusu je bila v Rimu od- lična gospa, Sofronija po imenu, bogoljubna kerščanka, žena mestnega prefekta ali zapovednika. Maksencij, eden izmej šest cesarjev, ki so vladali po Dijoklecijanovi odpovedi, hudoben in razuzdan človek, ki je skrunil rimske plemenitnice, tako, da se mu ni mogel nihče zoperstaviti, ta je hotel oskruniti tudi So-

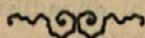
fronijo. Na žalost, dovolil je to od straha njen mož. Ko dojdejo po njo oboroženi Maksencijevi služabniki, zaprosi jih ona, naj ji dovolijo stopiti v izbo, da se napravi in olepoti. Ko je to dosegla, videč da je sama, vzame meč in si ga sè vso silo porine v serce. — Cerkveni zgodovinar Evzebij, ki nam to pripoveduje, pravi, da je ta žena, čudovita nad mnogo drugih, ki so prestale težke skušnjave, da si ohranijo čistost, sè svojim dejanjem pokazala tedanjemu svetu in vsim poznejšim rodovom, da se prava kerščanska krepost ne da potreti in premagati.

Isti zgodovinar hvali neko Antijohijsko vdovo, bogato plemenitnico, ki je nagovorila dve svoji hčeri, da se ob enem ž njo vtopijo, ko so cesarski vojaki za njimi pritiskali, da jim vzamejo poštenje in se niso mogle drugače rešiti. Evzebij jo imenuje „presveto“ ženo, in dostavlja, da se ji mora čuditi ves svet in spoštovati jo zavoljo njenega viteškega dela. Enako se o nji izraža tudi sv. Ambrož.

Sv. Pelagija, petnajstletna devica in marternica, je storila da obvaruje svoje devištvo, nekaj podobnega, kaker prej omenjene tri. Vojaki so bili poslani po njo, da jo pripeljejo pred sodnika kot kristijanko. Ko je pa Pelagija opazila, da jo hočejo prej osramotiti, je skočila z najvišjega nadstropja skozi okno in obležala mrtva. Sv. Ivan Zlatousti jo neizmerno hvali in sv. cerkev slavi njen spomin dne 9. junija. Sv. Ambrož je to svoji sestri Marceli navdušeno opisal, ko ga je vprašala, kaj je misliti o krepostih oseb, ki so se same vsmertile, da ne zgubijo devištva in čistosti. —

Do tu o. Ivan Marković, od sv. očeta papeža Leona XIII imenovan doktor bogoslovja. Mesta v spisih cerkvenih očetov in pisavcev gori omenjenih, so v njegovi knjižici navedena; mi smo te zaznamke izpustili. Dodati pa moramo, da bi se Eleazar ne smel imenovati poleg Razija, ker se ni sam vsmertil. Sploh je vedeti, da se tudi iz dobrega namena, kaker v obrambo svoje čistosti, nihče ne sme sam od sebe vsmertiti, temuč le vsled posebnega božjega razodevenja, na kar pa ni tako lahko misliti. Ivankina namera, da se raji vsmerti, ko da bi jo po sili oskrunili, je bila sama na sebi grešna; izgovarjati se da le s tem, da je bila v tej reči nevedna, brez svoje krivice, ter se je ravнала po svojem ognjevitem značaju in svojem izjemnem

dušnem in telesnem stanju. Hvale vredno bi bilo, ke bi se bila rajši pustila vmoriti kaker oskruniti; sama pa bi se v ta namen nikaker ne bila smela vmoriti.

Vaje duhovnega življenja.

P. A. M.

VIII. Poglavlje.

Skerbimo, da vsa svoja dela dobro opravimo.

Ponižno molimo in častimo Boga, vsemogočnega stvarnika nebes in zemlje, kateri vse kar stori, popolno stori, ker vse po meri, številu in teži. „Ti si vse vravnal po meri, številu in teži“ pravi sv. pismo. On dela velika dela, stori pa tudi majhina; vender stori vselej vse z največo popolnostjo. „On je vstvaril angelje v nebesih, červiče na zemlji; on ni večji v onih in ni manjši v teh“, govori sv. Avgustin. Sè sv. učenikom občudujmo to popolnost božjo. Učimo se pa tudi od božjega učnika, svoja dela dobro opravljati.

Da bodo naša dela popolna, jih moramo opravljati v milosti božji, s pazljivostjo, in darovati jih moramo Bogu.

Vprašajmo se, kako smo pazili pri svojih delih na ta tri pravila.

Ali smo skerbili za to, da bi vsa svoja dela vedno opravljali v milosti božji, brez ketere so mervta? Nobeno delo, če je še tako imenitno nam brez nje nebes ne zasluži.

Ali smo pazili na to, da smo se pri vseh svojih opravilih varovali ne samo majhinih grehov, temuč tudi vsake pomanjkljivosti in sploh vsega, kur bi Bogu ne dopadlo?

Ali smo delali vedno pazljivo, zato, da bi dobro opravili svoja dela, ne kar poveršno, leno in zanikerno?

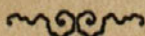
Ali smo vsa svoja dela darovali Bogu? Ali smo prosili Boga v začetku svojega dela za milost in dobrega duha, da bi ga mogli dobro opraviti? Ali smo mej delom prosili milosti, da nas pokrepča in nam pomaga v skušnjavah? Ali smo po delu zaterli prevzetne in ničemerne misli, ki vzamejo zasluženje našemu delu?

Ker je popolnost v tem življenju, mir v smertni uri, večna slava v nebesih, odvisna od zvestobe in dobro opravljenih posameznih opravkov, podeli nam, o Gospod, milost, da bomo vse dobro storili, da bo tebi dopadljivo. „Ako prinese človek dar Gospodu, naj ga daruje brez graje, da bo prijeten“.

Pri vseh svojih delih se vedno ozirajmo na našega nebeškega učenika Jezusa Kristusa, kateri je vedno delal to, kar je hotel njegov nebeški oče, in v njegovo večo čast. Vse je storil iz najčistejšega namena, da je spolnil voljo svojega očeta in povečal njegovo čast. To je bil namen, keterega je imel pri vseh svojih korakih; na to so merile vse njegove misli, njegove besede in djanja. „Jaz ne iščem svoje časti, temuč očeta, kateri me je poslal. Jaz storim vedno to, kar je njemu dopadljivo“.

Ker je Bog začetnik vseh stvari in njlh zadnji cilj, moramo vsa svoja dela na Boga obračati in iz ljubezni do njega storiti. Mi ne smemo delati za to, da bi stregli svoji čutnosti, napuhu, lakomnosti ali kakemu drugemu napačnemu nagnenju, tudi ne za to, da bi nas ljudje hvalili. Tak namen pri naših opravih bi bil slab. Delati pa tudi ne smemo le iz natornega namena. Ako pravi sv. apostelj: „Ali jeste ali pijete, ali kar koli delate, vse storite v čast božjo“, sledi, da moramo tudi taka vsakdanja in navadna opravila delati iz višjih, čeznatornih namenov; da ne jemo le za to, da bi živeli, da se ne igramo le v razvedrilo, čednosti ne ljubimo le zarad tega, ker je lepa. Mi ne smemo posnemati posvetnjakov, ki pri svojih delih nimajo družega namena kaker, da si pridobe ime modrijana ali poštenega človeka. „Ti se le zarad poštenosti greha varujejo“, pravi sv. Gregor.

Moj Bog, ki zametaš najslavniša dela, ako niso iz svetega namena storjena, in ti dopadejo najneznatniša dela, ako so v tvojo čast storjena, prosim te, vniči v meni vse misli na stvari; zateri v mojem sercu vsako ničemerno poželenje in napolni mojo dušo s tvojo čisto ljubeznijo; da ne bom imel družega namena, kot tebi dopasti in si bom zaslužil plačilo, katero si obljubil v evangeliju zvestemu hlapcu, ko si dejal: „Blager tistemu hlapcu, ki najde njegov gospod, keder pride, da tako dela“. Mat. 24, 46.

S Kitajskega.

Misijonska poročila iz pisem p. Petra Baptista Turka.

IX.

(Dalje).

Komaj sem v U-šje vredil šolo, ko dobim z misijonske postaje Kvan-či neugodno poročilo, da so tatovi vlomili v postajo ter jo okradli, pa kaker sem se precej drugi dan prepričal, so bile vkradene le neke malenkosti.

Naslednjega dne sem bil klican h bolniku na misijonsko postajo Thjen-čin-èrl. To je bilo 15. sušca. Ostal sem torej do bližnjega praznika sv. Jožefa, na kar sem se vernil na postajo Kvan-či. Tukaj in po okrajih Či-san-caj, U-fu-či in Khven-lun-čin sem naslednje dni opravljal letni misijon, kaker se to mora storiti mej 15. avgustom enega pa 15. avgustom drugega leta.

Nato sem se napotil obiskat novo postajanko, ki se imenuje Cè-ru-san. To je prav za prav ime pagode z obširnimi zemljiščem, kjer so do leta 1906 bonci častili različne malike. Ti bonci pa niso bili nič posebno pobožni, tudi razumeli se niso, ne mej seboj, ne s paganskimi okoličani. Začeli so se prepirati in tožariti deloma radi zemljišča, deloma pa radi tega, ker se je prvi bonc ali gospodar cele boncarije udal igranju in opiju in je poleg tega še neko staro babnico pri sebi imel, če tudi je to po redovnih boncarskih pravilih strogo prepovedano. Da so bonci pravi lenuhi ter večinoma tudi nečednostni ljudje, to je sploh znano, vsled česar jih pogansko ljudstvo tudi nič kaj ne spoštuje; terpi in podpira pa jih vender le, ker so varuhi njih malikov. Zadnja leta se je pa spoštovanje do boncev in njih malikov po celem kitajskem cesarstvu zelo zmanjšalo. Skoro vse pagode, ki so bile sezidane na stroške ljudstva, so bile boncem odvzete ter spremenjene v državne šole. Bonci so morali prazni oditi; tudi mnogo malikov je bilo požganih, prideržali so le imenitniše, mej katere spada zlasti Konfucij. Prizaneslo se je le tistim pagodam, ki so bile postavljene na stroške posameznih bogatinov, ki so torej zasebna last boncev. Mej te je spadala tudi omenjena pagoda Cè-ru-san, katero so sklenili bonci pod prav ugodnimi pogoji našemu misijonu pre-

pustiti, to pa radi mejsebojne nesloge in pa tudi iz strahu, da bi se utegnila država tudi njih pagode z obširnimi zemljiščem vred polastiti, kaker se je to že zgodilo neketerim tudi zasebnim pagodam. Pa prvi bonc, ki je pravi gospodar in ki je to misel sprožil, si je pozneje premislil in je še celo onega bonca, ki je bil prišel k meni o tej stvari poročat, prav strogo kaznoval: s kolom ga je hudo namlatil in mu v tistih merzlih dneh — bilo je meseca svečana — nalil za goli vrat merzle vode in ga par dni terdo postil. Prejšnja nezadovoljnost ž njim se je tako poostrila. Tako je zašel v pravdo, ki ga je stala mnogo denarja, pa jo je pri vsem tem zgubil. Na željo tožiteljev je mandarin izrekel obsodbo, da se temu boncu radi njegove razuzdanosti odvzame gospodarstvo. Zdaj je bil res v skerbah: polno dolgov in brez pagode, brez zemljišča, kaj naj počne?! Odločil se je prestopiti k nam ko katehumen ter nam izročiti pagodo in tretji del zemljišča. Mej katehumene je bil sprejet pod pogojem, da se znebi glavnih pohujšljivih napak, pagodo pa je višji misijonar p. Gracijan, naš sedanji pomožni škof ob navzočnosti boncev, kristijanov in paganov slovesno sprejel v misijonsko last. Malike je prepustil paganom, ki so pa le večje odnesli, drugi so se sežgali. Osem boncev te pagode je pristopilo k naši veri, ostali pa so se preselili v druge pagode, Vsak bonc je dobil odškodnine okoli 40 kron, samo prvi si je prideržal, kaker je bilo že rečeno, 2 tretjini zemljišča. Petero mlajših izmej teh boncev se zdaj uči rokodelstva v sirotišnici v U-čan-u. To so dobri, blagi mladeniči in je upati, da nam bodo zvesti ostali.

Pagoda pa le ni ostala v naših rokah. Mandarin nam ni hotel poterditi lastninske pravice. Zadeva je bila predložena v rešitev verhovnemu mandarinu ali podkralju provincije Hu-pe in tudi našemu misijonskemu pokrovitelju francoskemu konzulu v mestu Hankov. Tako smo vsaj toliko dosegli, da je bil mandarin pripravljen poterditi naše pravice, pa le pod pogojem, da mu pagodo prodamo. Ker lega pagode za naše namene ni bila posebno ugodna, in da se znebimo preprirov in sitnosti, smo jo res prodali. Skupljeni denar namerjajo porabiti za zidanje prepotrebne misijonske postaje v okrajnem mestu Či-cou, kjer je bil prostor v ta namen že pred več leti kupljen, manjkalo pa je denarja za zidanje.

V tej pagodi torej, ki je bila ob tem času še v naših rokah, sem ostal le en dan. Nato sem se napotil skozi terg Cau-čja v mesto Či-cou. V tergu sem o tej priložnosti ogledal pripravljeni prostor za misijonsko postajo, ki pa zdaj že stoji; sezidal jo je delavni misijonar p. Andrej Šu. Ravno on je tudi pagodo v Tun-san-čun predelal v lepo postajo. (Dalje prih.)

Drobfinice.

P. H. R.

Gdo si ti, o moj Bog?

Ti si vse, jaz sem nič! Ti si vsegamogočen, jaz pa sama slabost! Ti si sama luč, jaz sama tema!

Ti si sama svetost, jaz sama hudobija! Ti kralj vseh kraljev, jaz suženj vseh sužnjev!

Bogati!

„Imeti strup, pravi sv. Frančišek Saleški, in ostrupiti se ni vse eno. Lekarnarji imajo na prodaj strup, in vender se ne ostrupijo, ker strup hranijo v škatuljah ali steklenicah in nikakor v sebi.

Tudi ti moreš biti bogat, in vender te bogastvo ne more zastrupiti, ako imaš denar v mošnji in ne v sercu“.

Dobro za me, da me svet sovraži!

Ako bi me posvetni ljudje hvalili, slabo za me! Počasi bi me pripravili v svoje zanjke! Začel bi dvojiti o večnih, kerščanskih načelih in tudi ne toliko se bati greha. Počasi bi Kristus herbet obernil, svetu pa se z dušo in telesom vdal.

Oh koliko jih je tako končalo, ker jih je svet očaral!

Torej tisočkrat bolje za me, da me svet sovraži, kaker pa da bi se mi prilizaval!

Nikar jih poslušati!

Dobra, skerbna mati ljubi svoje otroke, ali ko je treba, jih zna tudi posvariti in kaznovati! Ali neketeri jo zaničujejo, grajajo, rekoč da je z otroci preojstro, neusmiljena!

Nikar jih ne poslušati, ker ako mati odjenja, bodo otroci slabi postali, in tisti nespametni ljudje, ki so jo prej grajali, bodo prvi zaničevavci njenih pokvarjenih otrok!

„Sovražili so me prej ko tebe“.

Svet slabo z mano dela! Vsaki me merzi, vsaki mi nasprotuje, vsaki mi kljubuje. . . „Dà, ali Kristus pravi, da se je tako prej ž njim postopalo ko s tabo.

„Prišel sem ob dobro službo, odstavili so me od časti, postal sem središče obrekovanja. . . Dà, ali tako se je godilo Kristusu prej ko tebi.

„Naj se še pomisli, da sem tim svojim sovražnikom storil veliko dobrega, zdaj mi pa tako plačujejo!“ Žalostno, ali Kristus je to preterpel pred tabo.

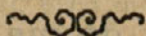
Pomiri se!

„Ljubil te bom, o Gospod, koliker mi bo mogoče, koliker mi boš ti dodelil.

Ako te ne morem toliko ljubiti, koliker bi te moral, te moram koliker mi je mogoče.

Toliko bolj te bom mogel ljubiti, koliker večo milost mi boš dodelil; ali nigdar te ne bom mogel toliko ljubiti koliker ti zaslužiš ljubljen biti.

„Tvoje oči vidijo mojo nepopolnost, ali v tvoje bukve bodo vpisani vsi tisti, kateri delajo kar morejo, ako ravno ne morejo, kar bi morali“. Sv. Bernard.

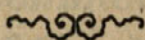

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje 3. reda skupščine goriške: Uršula (Marija) Drole iz Nemških Rovt, Antonija (Elizabeta) Bandel iz Komna; ternovske: Marija Šercel iz Prema, zgledna tretjerednica † 21. julija; dalje: č. g. župnik Karelj Ceme † 29. julija; č. g. Frančišek Svetličič, duh. v pok. † po 4 letni hudi bolezni 2. avgusta t. l.

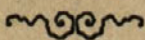
Dalje se priporočajo: naročnice M. R., M. T. in A. M. iz Lazareta pri Kopru za božjo pomoč v življenju in na zadnjem uro; J. K. tretjerednica, za pomoč v denarnih stiskah, da bi

mogla izpeljati svoje bogoljubne namene in za duha pobožnosti; priporoča tudi dva brata posvetnjaka in lehkomišljenca v mestih za spreobrnjenje in milost srečne smerti; tudi vso skupščino v župniji za zvestost v izpolnjevanju redovnih dolžnosti, mejsebojno ljubezen, ponižnost in mir; neka bolna tretjerednica za ozdravljenje in tolažbo v raznih britkostih; neka mati, da bi se odvadila pijančevanja; neka mati priporoča sebe in svoje otroke, da bi jih mogla zrediti za nebesa; šolske sestre v Mostaru.

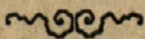
Zahvalo za vslišano molitev

naznanjajo: J. K. za večkratno vslišanje v raznih dušnih in telesnih potrebah; neka družina za pomoč v neki jako važni zadevi, ketere dober izhod je bil vsem jako pri sercu; T. M. tretjerednica iz Nove cerkve, da je bila rešena, ko so jo zadeli veliki križi in težave, in da je ozdravela od hude bolezni, ko so ji udi že oterpavali in ni več mogla govoriti, pa jo je mož obljubil na trojno božjo pot, in molilo se je zanjo in svete maše brale, pa se ji je začelo obračati na bolje in zdaj že more opravljati skoraj vsa dela; J. M. so zahvaljuje za očitno pomoč v neki smertni nevarnosti po priprošnji Naše ljube Gospe od vedne pomoči.

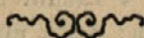
Za sirotišnico in kapelo šolskih sester v Mostaru:

Gg. Frid. pl. Laschan-Solstein, Ljubljana: 60 K; Martin Ulčnik, župnik, Dolič, Štajer: 100 K; Janez Polič, posestnik, Sv. Ana, Štaj.: 40 K; Jožef Ozmec, župnik, Sv. Lovrenec, Štaj.: 22 K; Ana Ulrich, Košice, Ogr.: 30 K; Vasilj Simon, Medjugorje: 20 K; Grabovac, Mostar: 10 K; Marija Lajnkovič, Središče: 4 K; Neimenovan: 30 K; Buntič Čerin: 7 K; Dugandjić Čerin: 38 K; Miletić, Gradnjici: 40 K; Janez Traubauer, Sv. Ana: 2 K. Miloščina in zapuščine rajnega Jurija Lapanjeta nam poslana v dobre namene: 70 K.

Za kitajski misijon

so poslali nadalje v Kamnik: M. C.: 10 K; delavke tob. tovarne v Ljubljani: 5 K; neimenovana: 1 K; Neža Sadar: 5 K; iz zapuščine r. Jurija Lapanje k nam poslana miloščina: 400 K.

Rimsko - frančiškanski koledar za leto 1909.

Mesec september.

<p>1. sreda: bl. Izabela, d. 2. r.
 2. četrtek: sv. Štefan, ogr. kralj.
 3. petek: bl. Janez in Peter, m. 1. r.
 4. sobota: sv. Roza Viterbska, d. 3. r. P. O.</p> <hr/> <p>5. nedelja, 14. po bink.: bl. Gentilij, m. 1. r.
 6. ponedeljek: prečisto serce bl. dev. Marije.
 7. torek: sv. Lovrenec Justinijan, šk.
 8. sreda: rojstvo bl. d. Marije. P. O.
 9. četrtek: bl. Serafina, vd. 2. r.
 10. petek: sv. Nikclaj Tolentinski, sp.
 11. sobota: bl. Bonaventura Barcelonski, sp. 1. r.</p> <hr/> <p>12. nedelja, 15. po bink.: ime Marijino; bl. Apolinarij in drugi mart. japonski 1. in 3. r. P. O.
 13. ponedeljek: sv. Veronika, d. 2. r.
 14. torek: povikšanje sv. križa.
 15. sreda, kvaterna (post): osmina rojstva bl. d. Marije.</p> | <p>16. četrtek: sv. Kornelij in Ciprijan, šk. m.
 17. petek, kvaterni (post): vtisnjenje ran sv. Franč. P. O. V. O.
 18. sobota, kvaterna (post): sv. Jožef Kupertinski. P. O.</p> <hr/> <p>19. nedelja, 16. po bink.: Mati božja sedem žalosti.
 20. ponedeljek: sv. Evstahij in dr. m.
 21. torek: sv. Matevž, ap. ev.
 22. sreda: sv. Tomaž Vilanovski, šk.
 23. četrtek: najdenje trupla sv. Klare, d. 2. r.
 24. petek: sv. Pacifik, sp. 1. r. P. O.
 25. sobota: bl. dev. Marija odkupljenja jetnikov.</p> <hr/> <p>26. nedelja, 17. po bink.: bl. Lucija Kalatajerska, d. 3. r.
 27. ponedeljek: sv. Elzeirij, sp. 3. r. P. O.
 28. torek: bl. Bernardin Feljterski sp. 1. r.
 29. sreda: sv. Mihaelj arhang. P. O.
 30. četrtek: sv. Hijeronim, sp. c. u.</p> |
|---|--|

P. O. pomeni popolnoma odpustek za vse v cerkvah 3 redov sv. Frančiška.
P. O. " " " za ude vseh 3 redov sv. Frančiška.
V. O. " vesoljno odvezo s popoln. odpustkom za vse ude 3 red. sv. Fr.

več odvisne od svoje šolske učenosti. Vsaj nekdaj se take „storije“ niso začenjale, kaker beremo v „Bisernicah“, n. pr. „Mačeha je imela pástorkinjo. Mož je šel v lozo po drva. Mož je šel po steljo. Pri grofu je služil čoban“ itd. Tako se pravi, ko se govori o že znani in imenovani mačehi, o znanem možu ali grofu. Mož je: „der Mann“, grof: „der Graf“. Ko hočemo kaj povedati o kakem možu, ki je poslušavcu še neznan, pa bomo rekli: en mož ali pa (v pomenu „ein gewisser“ ali podobnem): neki mož. Nedoločni člen nikaker ni germanizem; vsi slavenski jeziki ga imajo. Tu nekoliko primerov iz Erbenove knjige „Sto prstonárodních pohádek a pověstí“. Čehi začenjajo pravljice n. pr.: „Byl je d e n král; Slovaki: „Bou raz je d e n starí král“; Poljaki: „Rusin je d e n . . uciekł w lasy“; Rusi: „Žil o d i n kuznec“; Bolgarji: „Bil je d n o vrěme je d i n car“; Serbi: „Bio je d a n čovek“; Hrvatje (kajkavci): „Tak je bila je d n a mājka“. — Najdejo se pač primeri tudi brez nedoločnega člena; ali za moje uho tako pri nas ni po domače. Tudi participij na prvem mestu se mi vpira. V „Bisernicah“ stoji n. pr.: „Živel je ubožen kmet s ženo in več otrok“. „Živela je mati s sinom“. „Imela je mati sina“. „Živel je oče in mati“. „Bil je kralj, ki je imel tri sine“. Pri nas, mislim, da se v resnici ne pripoveduje tako, temuč n. pr. tako: „Enkrat je živela nekje ena mati sè svojim sinom“ itd. in jaz mislim, da naj bi se zapisavale take reči, kaker se pripovedujejo, in kaker v „Bisernicah“ v nekoliko primerih tudi res stoji. Če se pa kje pripoveduje na prvi način, naj bi se to posebej omenilo; jezikoslovcu bi bilo treba to za trdno vedeti.

Verjamem pa, da gospod izdatelj ni imel namena le jezikoslovcem in „folkloristom“ vstrezati. To je naloga izdanja „Slovenske Matice“, zavoda, ki se po pravici zahteva, da nam ima nadomeščati znanstveno akademijo. G. župnik Šašel je imel pred očmi bolj estetično stran nabranega narodnega „blaga“, zlasti je hotel ljudstvu samemu v knjigi podati, kar je mej njim nabral.

Gotovo je tudi to lep in hvale vreden namen; ali doseči ob enem oba seveda ni lahko, ali, recimo naravnost, ni mogoče tako, kaker se moreta vsaki posebej. Kar se izdaja v znanstvene namene, kar ima torej po pravici le resnim možem v roke priti, možem, ki morajo poznati ljudstvo po njegovih lepih in dobrih, kaker po njegovih slabih lastnostih, da skušajo perve gojiti in povzdigniti, druge pa popraviti in odpraviti. — to le obsegaj vse, kar in kaker se mej ljudstvom najde, dobro in slabo; kar se izda zlasti za ljudstvo, pa sme sprejeti samo, kar je v resnici dobrega in lepega. Ne le, kar je naravnost nenravno, mora biti izključeno, kaker je v pričujoči knjižici res izključeno, temuč tudi, kar je kaker koli, v dogmatičnem ali estetičnem oziru, nekorektno (kaker na str. 156: „Marijo devico molijo Oče, Sin in sveti Duh“; str. 125: Napitnica), sploh vse, kar nima v vzgojeslovnem oziru nobene prave vrednosti.

Prav lepih narodnih pesni je pri nas in, kaker je videti, tudi v Beli Krajini prav za prav malo in tudi te imajo varijante, ki so več ali menj pokvarjene. Najlepših ena je po moji misli „Oj sijaj, sijaj sonce“, ki stoji v Štrekljevi zbirki v III. zvezku v 20 varijantah, št. 5131—5150. Le ena, prvotna ali najlepša, bi bila sprejeti v ljudsko izdanje. Ta, ki stoji v „Bisernicah“ II. na str. 116 id., najberž ni prvotna, niti najlepša. Prvotno je imela ta pesnica najberž le dve štiri-verstični kritici, kaker stoji v omenjeni zbirki pod števili 5137, 5146, 5147, 5140. Po teh varijantah bi bilo določiti besedilo in vravnati mera, tako, da bi vse vstrezalo vsem zahtevam tudi vmetne poezije.

In podobno bi bilo ravnati z drugimi nar. pesenmi, ki so sploh vredne, da se ljudstvu ohranijo; kar je odveč, bi bilo izločiti, kar bi bilo potrebno, dodati, kar je napačno, popraviti, kar robato in nevkretno, vgladiti in vravnati. Jako lep zgled tako popravljenе narodne pesni imamo v Goethejevem „Heidenröslein“. Ker ta pesnica v prvotni obliki menda ni lahko dostopna, naj stoji tukaj na levi in zraven na desni Goethejeva poprava:

Es sah ein Knab' ein Röslein stehn, Röslein auf der Heiden.	Sah ein Knab' ein Röslein stehn, Röslein auf der Heiden.
Sah, es war so frisch und schön Und blieb stehn es anzusehn, Und stand in süßen Freuden;	War so jung und morgenschön, Lief er schnell, es nah zu sehn, Sah's mit vielen Freuden.
Röslein, Röslein, Röslein roth, Röslein auf der Heiden.	Röslein, Röslein, Röslein roth, Röslein auf der Heiden.
Der Knabe sprach: Ich breche dich, Röslein auf der Heiden!	Knabe sprach: Ich breche dich, Röslein auf der Heiden!
Röslein sprach: Ich steche dich, Dass du ewig denkst an mich, Dass ich's nicht will leiden.	Röslein sprach: Ich steche dich, Dass du ewig denkst an mich, Und ich will's nicht leiden,
Röslein, Röslein, Röslein roth, Röslein auf der Heiden.	Röslein, Röslein, Röslein roth, Röslein auf der Heiden.
Doch der wilde Knabe brach Das Röslein auf der Heiden; Röslein wehrte sich und stach, Aber es vergass darnach Beim Genuss das Leiden,	Und der wilde Knabe brach 's Röslein auf der Heiden, Röslein wehrte sich und stach, Half ihm doch kein Weh und Ach, Musst' es eben leiden,
Röslein, Röslein, Röslein roth, Röslein auf der Heiden.	Röslein, Röslein, Röslein roth, Röslein auf der Heiden.

Več o tej popravi, kaker o popravi ali prepesnitvi narodnih pesni sploh, je brati v knjižici Kleinpaulovi „Von der Volkspoesie“ (2. verbess. Aufl. Barmen 1870), kjer stoji še 36 drugih nemških narodnih pesni s prepesnitvami Kleinpaulovimi poleg. Vse bi moglo biti v zgled našemu pesniku, ki bi hotel ljudstvu podati njegove pesni take, da bi vstrezale zahtevam tudi vmetnega pesništva, da bi bile torej res ne le „bisernice“ (Perlmuscheln), temuč pravi biseri (Perlen).

